

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községnek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmid Sándor könyvnyomdájának Budapest, VI., Uj-utca 3. egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. kerület, Ménesi-ut 45. szám.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. Hivatalos rész: Szabad forgalomra jogosított kertészetek az 1906. évben. — *Nem hivatalos rész:* A fekete alföld gyümölcsészete érdekében. — Etlin-renet. (Képpel.) — Ószibarack-termesztés rácsozat mellett. — A burgonya korai termesztése. — Cseresnyefák elhalása baktériumok következtében. — A bab korai termesztése és hajtatása. — Pályázat új almafajta előállítására. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközások.*

HIVATALOS RÉSZ.

16420.

1906. VII. A. 3. szám.

A magyar szent korona országai területén

élőnövények kereskedésével, azok külföldre szállításával foglalkozó

és az 1882. évi XV. t.-e.-be iktatott berni nemzetközi phylloxera-egyezmény kiegészítéséről szóló 1889. évi XLI. t. c. értelmében szabad forgalomra jogosított kertészetek kimutatása az 1906. évben.

Abauj-Torna-vm.: Szoták János kertészete és faiskolája Saca; Gürtler Károly kertészete Gagy-Bátor. Alsó-Fehér-vm.: Fischer és Társa faiskolája Nagy-Inyed. Bereg-vm.: Vármegyei gazdasági egyesület faiskolája Beregszász. Brassó-vm.: Wilk Mihály és Krausz Tamás kertészete Feketehalom. Fejér-vm.: Főhercegi udvari műkertészet Alesuth. Hont-vm.: Geschwind Rezső kertészete Korpona. Komárom-vm.: Gr. Esterházy Ferenc kertészete Tata-Tóváros. Moson-vm.: Gazdasági akadémia kertészete Magyaróvár; Keller Gyula kertészete Magyaróvár. Nagyküüllő-vm.: Földművesiskola kerti telepe Medgyes; Caspari Frigyes és társai faiskolája Medgyes. Nyitra-vm.: Agnelli József gyógynövény-kertészete Csári. Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vm.: Hein János kertészete Taksony-Dunavarsány; Kirschner András gyümölcsfa-iskolája Kaloesa. Pozsony-vm.: Gróf Zichy József faiskolája Pusztafödemes; Gróf

Zichy József faiskolája Vedród. Somogy-vm.: Kopátsy Sándor kertészete Kaposvár; Schilhan József faiskolája Kaposvár; Wiskovszky János kertészete Kaposvár. Sopron-vm.: Gróf Széchenyi Dénes kertészete Horpács. Szeben-vm.: Városi szépítő egyesület műkertészete és a város faiskolája Nagyszeben; Förstl Antal műkertészete Nagyszeben; Koskovits Sándor műkertészete Nagyszeben; Városi kertészeti telep Szászsebes. Torda-Aranyos-vm.: Vármegyei gazdasági egyesület faiskolája Torda. Torontál-vm.: Tallián Béla faiskolája Török-Kanizsa. Vas-vm.: Copony Ede kertészete Körmen; Wölfel Vilmos faiskolája Köszeg; Kmen Ottokár kertészete Szombathely. Zala-vm.: Faragó Béla faiskolája Zalaegerszeg. Baja thjf. város: Bajai gyümölcsészeti egyesület faiskolája Baja. Budapest szfv.: Főhercegi uradalom műkertészete Budapest (Margitsziget); Gillemot Vilmos rózsakertészete Budapest; Mauthner Ödön kertészete Budapest. Nagyvárad thjf. kir. város: Farkas József műkertészete Nagyvárad; Jelinek Ferenc műkertészete Nagyvárad. Pécs sz. kir. város: Kött Jenő faiskolája Pécs; Novotárszky A. és fiai kertészete Pécs; Megyeri János kertészete Pécs. Pozsony sz. kir. város: Zednik Pál kertészete Pozsony; Reichsthaler János kertészete Pozsony. Sopron sz. kir. város: Meyne János faiskolája Sopron; Steiner Károly műkertészete Sopron. Szeged sz. kir. város: Horváth István kertészete Szeged; Szabó István műkertészete Szeged; Horváth Károly műkerté-

szete Szeged; Balogh János műkertészete Szeged; Horváth Mihály műkertészete Szeged. Temesvár sz. kir. város: Agátsy Benedek kertészete Temesvár; Niemetz Ferenc kertészete Temesvár; Mühle Vilmos kertészeti és magtermelő telepe Temesvár; Mühle Árpád kertészeti telepe Temesvár. Fiume: Gorup József kerti telepe Fiume; Endres P. (Senekovits) kertészete Fiume; Breischach R. kertészete Fiume. Belovár-Kőrös-vm.: Kir. gazdasági intézet Krizsevác; Wanniecek Frigyes uradalmi kertészete Lovrecina. Zimony tfj. város: Holze Emma kertészete Zimony. Eszék tfj. város: Chwoika Adolf műkertészete Eszék-felsőváros; Schwauer Iván kertészete Eszék-felsőváros; Mahacsek Ferenc kertészete Eszék-felsőváros. Pozsega-vm.: Kutyevoi uradalom Dragau-lug; Kir. orsz. földmivesiskola Pozsega.

Budapesten, 1906. évi február hónapban.

M. kir. földmivelsügyi miniszter.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A fekete alföld gyümölcsészete érdekében.

A magyar nagy alföldnek homokos területén belül eső nagy darab szurkos, agyagos és szikes sík földet értem a „fekete alföld” elnevezés alatt.

A kétféle — homokos és fekete-alföld, minősége szerint, természeti tulajdonaiban is más. A homokos része száraz, sivár, nedvességet átbocsátó, de általában nedvességet tartó, gyengén termő vagy kopár legelőül használtott fel, — s csak a hegyi szőlők pusztulása után vált értékes földdé, amennyiben ezen talajban a szőlőtő phylloxera-mentes maradt, — tehát a legsivárabb területek is szívesen használtattak fel szőlő- és gyümölcstermesztés céljaira.

Az alföld homokos területére bizony nem vonatkozott az egykori „Kanaan” elnevezés s csakis a fekete alföld érdemelte meg ezt a nevet, — szemes gabona-termesztés szempontjából. Azonban ezen bőséget jelző elnevezés újabb időben az „Európa éléskamarája” elnevezéssel együtt elmaradhat, mely jelzővel szerettük alföldünket még a közel múltban is feldiszíteni.

Az állami háztartási követelmények kényszerítették az alföldi gazdát, hogy minden földjét buza- és fengeritermesztésre használja fel, mert ezen két terményt fizette a kereskedő legjobban. Feltörette legelőjét, elgátolta a folyókat, hogy a medrükből ki ne léphessenek s így a mélyebb helyeket is buzatermesztésre használhassa. Ezzel sem elégedve meg, a mélyebb mocsaras területeket kanalizálta s veti, szórja be buzával.

Ezen eljárással az alföld minden vize el lett vezetve, oly vizek is, melyek a talaj haj-

csövessége folytán messzebb földeket is nyirkosan tartottak, a levegőt átnedvesítették s a környék csapadék-viszonyait előnyösen szabályozták. Most már elértük azt, hogy a meteorológiai jegyzetek szerint az aszályos évek állandósultak az alföldön. Elértük azt, hogy ha artézi kutakat — mondhatni minden községben — nem fúrnak, bizony a szükségszerűségből mélyebbre ásott kutak iszapos vize nem lett volna elegendő az állati élet tengetésére sem.

Hát az ilyen viszonyok közt a növényi élet is csak tengés. Ha kedvezően csapadékos a tavasz, kalászos növényeink rövid tartamú életében a szem is beérik. De most a tavak, mocsarak lecsapoltattak, a talaj hajcsövessége a nedvességet nem vezetheti tova, a kiszáradt föld a levegőt szárazon hagyja s ez által a felhőzet lecsapódását akadályozza, sőt harmat sem képződik, — tehát a föld annyi nedvességet sem kaphat, hogy az mélyebbre is hatolva, az általajt átnyirkosítsa. Így azon növények nem részesülhetnek kellő nedvességben, melyek gyökerei mélyre hatolva, onnan merítik szükségleteiket.

A múlt évtizedekben, mikor az alföldet még a „Kanaan” jelző is megillette, tehát mikor a csapadékviszonyok kedvezőbbek voltak, Bereczki Máté, a magyar pomologia édes atyja, már akkor is panaszkodott az alföld klimatikus viszonyai miatt, mint ami végett a gyümölcstermesztés az alföldön sokat szenved. Ezen szempontból bizony az alföldet ő sohasem tarthatta „Kanaan”-nak, mert csak fáradhatlan buzgalommal, ügyszeretettel s nagy áldozattal volt képes létesíteni azon gyümölcsös paradicsomot, mellyel hálás emlékezetünket vivta ki.

E miatti jogosult panaszának kifejezést ad nagyterjedelmű becses munkájában, a *Gyümölcsészeti vázlatok*-ban, s külön zónául említi az alföldet, hova a kisebb igényű gyümölcsemeket osztja be termelhetés céljából. Azóta, hogy a nedvességi viszonyok még kedvezőtlenebbek lettek, bizony sok gyümölcsemet vissza kell származtatnunk a középzónába.

Altalajunk szárazságában van az ok, mely miatt a gyümölcstermesztés nálunk annyira visszaesett, hogy csodálkozásunk tárgyát képezi, ha nagyritkán egy gyümölcselel megtermett fát láthatunk. Az általaj nedvességhiánya nemesak a gyümölcs, de a fa elsatnyulását idézi elő. A gyümölcs a szárazság folytán fejletlen marad s vagy idő előtt hull le, vagy kényszeredetten — izetlenül — érik be. A fa fejlődésében visszamarad, mert a száraz talajban a gyökerek sorvadnak, a talaj nagyobb mérvű repedezése folytán a gyökerek rongáltatnak, azok hajszálgökörei elszakadnak s a repedéseken át a levegő szárító hatásának még jobban ki lévén téve, azok elszáradását siettetik.

Ha ezen gyökérrongálás több éven át ismétlődik, vagy ha az egy évben is tulságos, gyümölcsösünk sok kedveltjének halálát okozza.

Időjárásunk, amilyen kedvezőtlen a gyümölcstermesztésre, oly kedvező az a gyümölcsférgesedését okozó rovarok fejlesztésére.

Gazdaközönségünk ismerethiányán és közömbösségén kívül ezen rovarszaporodásnak okát abban is vélem találni, hogy gyümölcsöseink talajmivelése nem történik célszerűen. Amennyiben annak, ha művelés alatt áll, kapálása oly sekély, hogy a bábozás céljából a földbe behuzódott gyümölcsrongáló rovarok abban kapálás által elég mélyre nem lettek lefordítva s abból könnyen kibujnak. Ezen felületes földlazítással még azt is elérjük, hogy a későbbi nemzedék a lazított földbe, a neki szükséges mélyre annál könnyebben jut be s jut is ki; tehát ezen sekély művelés által a talajt elszaporodásukra alkalmassá tesszük s így magunk neveljük őket.

Neveljük ezen csapásszámba menő rovarokat mindnyájan az által is, mert nem igyekszünk tanulmány utján megtudni, mely gyümölcsfajtákat pusztítanak ezen rovarok vagy kimélnek meg inkább.

Ezen okok együttes hatása alatt szaporodnak azok a tömérdekségre, gyümölcstermésünk rovására. A létért folyó küzdelemben elősegítjük fajfentartásukat, — szaporítjuk a magunk kárára.

Ily körülmények között nehéz az alföldön a gyümölcstermesztés. Kertészeinkre igen sok feladat vár, hogy célszerű küzdelmüktől gyenge gyümölcstermesztésünk lendületet vegyen.

Ügybuzgalmunk, természettudományi ismeretünk hamarosan kimerül, ha a természeti akadályok leküzdésével kísérleteznénk. Bizhatunk a jövőben, reménykedhetünk, hogy a hajdani bő csapadék idő visszatérhet, de ezen reménykedésünk esalódást szülhet.

Eső híjával, talajunkat mesterségesen nem bírjuk átáztatni s legfeljebb a folyamparti birtokok kis részleteit bírjuk locsolni. Az artézi kutak fölösleges vize csak kevés helyen használható fel locsolásra, mert több-kevesebb kén- s illetve vas-tartalma a növényzetet kisérgitja s elpusztítja. Csörgedező patakjaink, sem vizládáink nincsenek, hogy a szikkadt talajt átmedvesithessük azokból s ezáltal a lankadt növényzet vegetatív életét felserkentsük.

Csatornáink vannak ugyan, de sajnos, ezek csak a tavaszi gyér vizek levezetésére vannak építve s nem egyszermind úgy is, hogy szükség esetén azt locsolás céljára vissza is lehessen vezetni.

Ez irányban tehát nem bírunk ez időben semmit tenni, gazdálkodásunk s így gyümölcsészetünk érdekében sem.

De ha nem bírunk is megküzdeni a természeti akadályokkal, a helyi viszonyok között igyekeznünk kell a fennálló körülményeket a javunkra kihasználni.

Emlékeziünk, hogy voltak nekünk is jól termő gyümölcsöseink s leginkább oly szőlőskertekben, melyeket a hó vize is megfutott s még ápri-

lisban is lapáttal s bokaig érő sárban kellett a sorokat megnyitni. Itt a szurkos, nedvességet nehezen átbocsátó altalajnak volt ideje átívódni és a tavaszon bevett nedvesség elég volt a nyári szárazságban is. Ezen vizgyülemnek az a haszna is volt, hogy az őszkor a talajba bujt rovarok és bábjaik ott pusztultak el.

Ily helyeken van még most is gyümölcsösünk, noha a tél vize el is maradt róluk, de mélyebb fekvésüknél fogva a talaj nedvessége jobban megmarad s fáját neveli. Ám a rovarokozta kár már itt sem kevesebb, mint a szárazabb talajon, ahol fája is vagy elpusztul, vagy gazdája vágja ki, mert kevés, fanyar és köves gyümölcse miatt nem érdemli meg azt a földet, melyet beárnyékol.

És mégis ültet az alföldi gazda ily szárazabb, szikes vegyülékű magasabb részeken is gyümölcsöst tanyája közelében s ha azt további gondozás végett nem a jó Istenre s az apró jószágra bízna, vagy ha a talajának megfelelő gyümölcsnemet ültetne oda, élvezhetné kertjének gyümölcsét is. Csak a szabad természetben kellene figyelemmel körültekintenie s rá kellene jönnie, mily gyümölcsből remélhet szikes talaján termést.

Már az 1895. évi „Gyümölcskertész“ 7—8. számának lapjain jeleztem röviden a szikes talajon való kertészkedést s azóta merített tapasztalatom megerősödött abban, hogy ily talajon elég jól diszlenek a vadkörte-alanyra oltott körtefák, a meggy, kajszibarack, vörös-szilva. Nyomorognak a kényesebb fajtájú körte, alma, Besztercei szilva, sajmeggyre oltott meggy és cseresznye, mely utóbbi vadanyára oltva éppen elpusztul.

De alakittassék a gyümölcsös akár a legkedvezőbb mély fenekekben, akár a házi vagy szikes vegyülékű tanyai kertben, azon körülmény, hogy éghajlatunk és időjárásunk a gyümölcsrongáló rovarok fejlődésére, szaporodására oly kedvező, ezen második főcsapás miatt gyümölcstermésünk még nincs javunkra biztosítva.

Frenyó Pál dr.

(Folytatjuk.)

Etlin-renet.

(8. ábrával.)

Származása. Ezt a rendkívül tartós és nemes almafajtát Etlin dr. fedezte fel a svájci *Sarnen* községben (*Unterwalden* kantonban) egyik beteglátogatása alkalmával, 1863-ik évben. Az oltatlanul felnövekedett anyafa, mely akkor 30-éves lehetett, 1550 láb magasságban állott, közel egy tanyához, dényugati s meglehetősen védett fekvésben és jó erőben lévő talajon. Nevezett orvos az almát megküldötte Lucas Edének *Reutlingen*-be, aki aztán a feltalálóról elnevezve írta le. Alig van elterjedve, ami annál csodálatosabb,

mert gyümölcsének és fájának jeles tulajdonságai sok más elterjedt fajta fölé emelik.

Érési ideje. Az alföldön november—február. Az Erdélyben termett példányok decembertől—juniussig eltarthatók és március, április, május hónapokban a legizletesebbek.

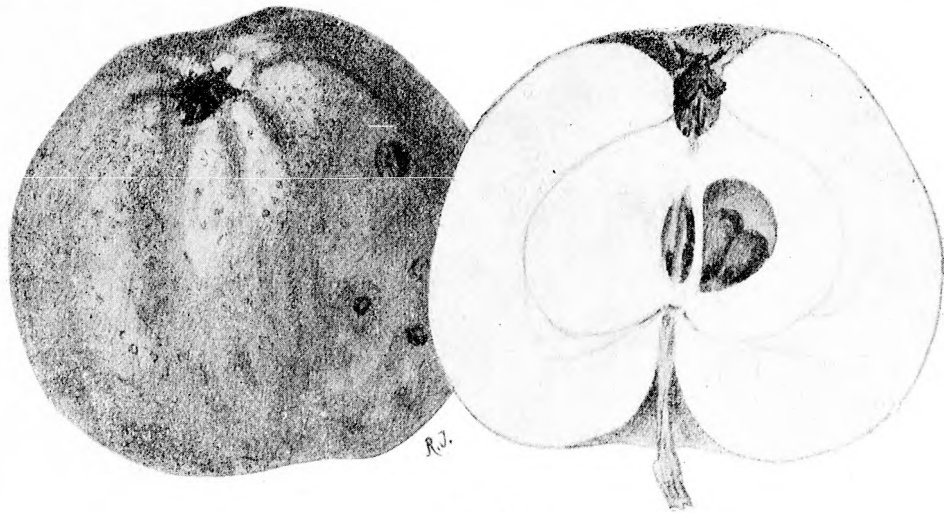
Minősége. Elsőrendű, sőt kitünően elsőrendű piaci, csemege és háztartási gyümölcs.

Nagysága. Középnagy. Nagy terméskor kisebb is.

Alakja. Igen változó. Legtöbbször a mellékelt rajzban (8. ábrán) feltüntetett laposas gömbalakú, néha meg a két végére csónkázott hengeres. Legnagyobb szélességi átmérője a közepére esik, honnan kelyhes vége felé a lapos gömbalakú példányok szűkebbre boltozódnak,

mint a száruk felé, de a hengeres példányok boltozata mindkét végen egyenlő. Kelyhe zárt, kicsiny, osztványai hosszúak, keskenyek, bokrétaán felállók és végükön visszatörtek. Kehelyürege lapos, hullámos karimától körülveve, elég tág, de nem mély; aljáról apró ráncok és nagyobb bordák iudulnak ki, mely utóbbiak a karimára, sőt a gyümölcs derekára is áthuzódva, az előbbit kissé hullámossá, az utóbbit egyenetlen felületűvé teszik. Szára középhosszú, fás, vékony; szárürege töleseralakú, tágnylású, szűk és mély, melynek falait áttetsző aranyszínű rozsdamáz vonja be s nem ritkán egy kifejlődött húsudor szűkíti és a szárat féloldalra tolja.

Szine. Bőre sima, fényes, alapszíne a fáján zöld, érve citromsárga; napos példányok félol-

8. ábra.

dalukon szép piros színnel vannak bemosva, vagy csak belehelve s ezen színekben csikozva is. Néha csak csikokat látunk belehelés nélkül, de az egész árnyékban nőtt példányokon nyoma sincs a piros színnek, legfeljebb egyes pontocskákat látunk, körülveve piros udvarral. Rozsdafoltok, hálózatos rozsdás rajzok, arany-sárga színezettel, majd minden gyümölcsön láthatók. Pontozata apró, arany-sárga, nem szembetünő.

Belseje. Húsa sárgás-fehér, finom, velős, kissé tömöttek, elég leveses, igen nemesen fűszerezett muskotályos ízű, megfelelő cukor- és savtartalommal. Magtokja a tengely felé nyílt, kagylóalakú, fent lekerekített, alul kihegyesedő s benne számos vörhenyes-barna, tojásdad, ép magvat láthatunk. Magházrajza, illetve magházának edényerei szivalakúak s közelebb fekszenek a kehelyhez, mint a szárhoz. Kehelycsöve szűk, mély, a gyümölcsbe messze lehatol és felül erősen elszélesedik.

Fája a legtöbb reneténél jóval nagyobb, erőteljes, edzett és rendkívül bőtermő. Egyike azoknak a nemes fajtáknak, melyek a hideg iránt érzéketlenek és nagy telek alkalmával semmi bajuk sem esik. Az 1886/87. év szibériai hidegét fiatal fám Háromszékmegyében a legkisebb baj nélkül kiállotta, sőt a rákövetkező nyáron bőven is termett. Korán fordul termőre. Fölfelé álló ágai mindig szellős, megritkításra nem szoruló koronát alkotnak, de amint a fa teremni kezd, az ágak a termés súlya alatt mindjobban lefelé hajlanak. Virágzaskor az időjárás és hideg iránt nem kényes. Termőrügye igen sok. Mindennél jól diszlik, fekvésben nem válogat, talajban sem, de erőteljes, táplálékban gazdag talajon, mint minden más fajta, ez is szebb és nagyobb gyümölcsöket terem. Gyümölcsei helyüket igen jól állják a szélben.

Vesszei kis számúak, hosszúak, vékonyak, vörhenyessel árnyalt sötét-barnák, nem bordá-

sak, alig moiyhosak, apró kerek pontokkal pontozottak.

Rüggyei kicsinyek, háromszögűek, tompák, lapulók, alig kiálló bordátlan rüggyészken ülnek. *Virágrüggyei* középnyagok, hosszukásak, aljukon vöröses-barnák, végük felé molyhosak.

Leveli középnyagok, széles tojásdadok, hirtelen keskenyedő rövid hegyűek, elég fényesek, laposak, sötét-zöldek, széleiken apró előre álló fogakkal sűrűn fűrészelték. Virágrüggye-leveli változó alakúak és nagyságúak.

Társnevei. Svájcban *Gesangsmostapfel* és *Vogelsangapfel* helyi nevek alatt is el van terjedve.

Leirói. Lucas, *Illustrirtes Handbuch d. Obstkunde*, IV. kötet, 517. lap. Ugyancsak Lucas Ede írta le az *Illustr. Monatshefte* 1865. évfolyamának 161-ik lapján. G. Pfa u - S c h e l l e n b e r g *Beschreibung schweizerischer Obstsorten*, I. kötet, 75. lap. Nyelvünkön Bereczki írta le a *Gyümölcsészeti vázlatok* III. kötetében, a 180-ik szám alatt, a tőle megszokott pontossággal és lekiismeretességgel.

Megjegyzések. Bereczki tapasztalatai alapján az alföldre s nagy valószínűséggel a szőlő melegebb éghajlata alá sem való ez a fajta, mert hiszen ő zord svájci tájak szülöttje. Hazánk zordabb felvidékén azonban méltó volna nagyban is elszaporítani. Annyi bizouyos, hogy Erdélyben, az őszi buza övében nagyszerűen terem és rendkívül edzettnek is mutatkozik. Méltó, hogy hazánk felvidékén minél jobban elszaporítsuk, mert fája tartósságának, edzettségének, termékenységének, gyümölcsei nemes ízének az őszi szesz renetek között alig akad párja.

Oltóvesszővel úgy ebből, mint a közelebb ismertetendő *Narancs-almából*, március hónapban a megkeresőknek szolgálhatok.

(Miskolc.)

Budai József.

Őszibarack-termesztés rácsozat mellett.

III. Fajták és változatok. (Folytatás.)

Midőn évekkal ezelőtt e lapokban az őszi-barack nagyban termesztésével foglalkoztam, felsoroltam volt névleg is a figyelmet érdemlő fajták egy részét, amelyek természetesen rácsosfák készítésére is alkalmasak. Azóta megint több értékes, részben új, részben régiebb keletű fajtát volt alkalmam megfigyelni, vagy érzékenységük miatt akkor a tömeges termesztésből kénytelen voltam kirekeszteni, miért is az alábbiakban felsorolok ismét 25 olyan molyhos héjú és magvaváló fajtát, amelyek rácsosfák készítésénél különös figyelmet érdemelnek már azért is, mivel a

fontosabb részletezett feladatoknak többé-kevésbé szinte megfelelnek. E sorozatból kihagytam egészen a simahéjú fajtákat, amelyeknek nem igen van piacuk, szintugy a duránci-barackokat is, amelyekkel, mint már említém is, nem érhetünk el akkora árat, mint a magvaválókkal. E fajták a következők:

Belle Bausse. Érik: szept.—okt. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: világos-sárga,* napos oldalán piros. Húsa: zöldes, magva körül piros.

Belle Imperiale. Érik: szept. második felében. Nagy, néha igen nagy. Héja: sárgás-fehér vagy zöldes-fehér, kárminpirossal fedett. Húsa: fehér, magva körül kissé pirosas.

Blondeau. Érik: szept. derekán. Nagy vagy igen nagy. Héja: fehér, kárminszin-pirossal fedett. Húsa: fehér, magva körül pirosas.

Crawford korai. Érik: aug. végén. Nagy, gyakran nagyobb. Héja: narancsszin-sárga, sötét kárminpirossal többé-kevésbé eltakart. Húsa: narancsszin-sárga, némileg rostos, bőlevű, magva körül pirosas.

Choisy-i szép. Érik: szept. második felében. Nagy vagy igen nagy. Héja: zöldes-fehér, kárminpirossal fedett. Húsa: áttetsző fehér, magva körül borszin-vörös.

Doué-i szép. Érik: aug. második felében. Nagy vagy igen nagy. Héja: sárgás-fehér, napos oldalán sötét kárminpirossal fedett. Húsa: fehér vagy zöldes-fehér, magva körül biborpiros.

Dufour báró. Érik: aug. második felében. Közepesnél nagyobb, néha nagy vagy igen nagy. Héja: majdnem egészen sötét kárminpiros vagy barnás-piros, bársonyos fényű. Húsa: fehéres-piros, magva körül sötét-piros.

Elberta. Érik: szept. derekán. Nagy, néha igen nagy. Héja: citromsárga vagy narancsbahajló sárga, napos oldalán sötét kárminpirossal fedett. Húsa: vastag, tömött, citromsárga, olvadó, magva körül keveset pirosas.

Foster. Érik: aug. második felében. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: narancssárga, napos oldalán sötét kárminpiros. Húsa: sötét narancssárga, olvadó, bőlevű, kellemes zamatú.

Javitott Amsden. Érik: jun. végén—jul. derekán. Közepes nagyságú, néha kisebb is, nagyobb is. Héja: világos-füzd. napos oldalán többé-kevésbé piros csikokkal, vagy kárminpirossal fedett. Húsa: világos-zöldes, bőlevű, némileg rostos, magvától jobban elváló mint eredeti őse, amelyhez jóformán teljesen hasonló.

Korai bibor. Érik: aug. derekán, vagy annak második felében. Közepes nagyságú vagy nagy. Héja: fehéres-sárga, napos oldalán sötét kármin- vagy biborpirossal gyakran teljesen eltakart. Húsa fehér.

Lepère Elek. Érik: szept. derekán vagy második felében. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: zöldes-fehér vagy fehéres-sárga, sötét kárminpirosan csikozott vagy elmosódott, bársonyos fényű és tapintatú. Húsa: fehéres-sárga, vastag, bőlevű, olvadó, magva körül pirosas.

La France. Érik: aug. első felében. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: fehéres-sárga, élénk kárminpirossal fedett. Húsa: fehér vagy sárgás-fehér, olvadó, bőlevű, magva körül többé-kevésbé piros, mely néha a gyümölcs húsát majdnem egészen megfesti. Ujabb fajta, mely beválni ígérkezik.

Miss Lola. Érik: aug. első felében. Közepes, vagy ennél nagyobb, néha nagy. Héja: sárgás-fehér, világos-pirossal csikozott, vagy márványozott. Húsa: fehér vagy sárgás-fehér, bőlevű, olvadó, magva körül gyengén pirosas.

Newhall. Érik: szept. második felében, okt. első harmadában. Nagy, néha igen nagy. Héja: naranessárga, napos oldalán sötét kárminpiros. Húsa: sötét-sárga, tömöttes, olvadó, eléggé bőlevű, vastag, magva körül sötét-piros. Aszalásra is jól használható.

River korai. Érik: aug. első harmadában. Közepes nagyságú, néha nagyobb. Héja: fehéres-sárga, napos oldalán élénk bíborpiros. Húsa: fehér, magva körül gyengén pirosas, bőlevű.

Salway. Érik: okt. derekán. Nagy vagy igen nagy. Héja: sárga, napos oldalán piros-barna. Húsa: élénk-sárga, tömöttes, némileg rostos. Befőzésre és aszalásra is használható.

Sneed. Érik: jun. végén, jul. első harmadában. Közepes nagyságú. Héja: fehéres, napos oldalán tetszetős pirossal fedett. Húsa: fehéres, némi zöldes árnyalattal, olvadó, bőlevű, magvától eléggé elváló.

Sárga csodaszép. Érik: szept. végén, okt. első felében. Közepesnél nagyobb, gyakran nagy. Héja: sötét-sárga, napos oldalán pirossal fedett. Húsa: naranessárga, magva körül sötét-piros.

Spotts-wood. Érik: szept. második felében. Nagy, néha igen nagy. Héja: zöldes- vagy sárgás-fehér, napos oldalán alig szembetűnő pirossággal. Húsa: héjának megfelelő színű, olvadó, tömöttes, magva körül sem piros. Befőzésre is igen alkalmas. (E gyümölcs nem azonos a *Simon Louis Frères* által leírt *Spotts-wood*-dal.)

Tengeri sas. Érik: szept. utolján, okt. elején. Nagy, néha igen nagy. Héja: zöldes-fehér, napos oldalán többé-kevésbé kárminpirossal márványozott vagy fedett. Húsa: sárgás-fehér, olvadó, bőlevű, magva körül piros.

Vilmorin. Érik: szept. végén, okt. első felében. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: sárgás-fehér, napos oldalán kárminpirossal fedett. Húsa: fehér vagy sárgás-fehér, bőlevű, olvadó, magva körül piros.

Vitry-i szép. Érik: szept. közepén és második felében. Közepes nagyságú, néha nagyobb. Héja: zöldes-sárga, napos oldalán bíborvörös. Húsa: zöldes- vagy fehéres-sárga, bőlevű, olvadó, magva körül gyengén pirosas.

Wonderfull. Érik: okt. derekán. Nagy, néha igen nagy. Héja: naranessárga, napos oldalán sötét-pirossal fedett vagy márványozott. Húsa: sötét-sárga, tömöttes, magva körül pirosas. Aszalásra is ajánlható.

Württembergi király. Érik: szept. második felében, okt. első harmadában. Közepesnél nagyobb, néha nagy. Héja: zöldes-sárga, napos oldalán élénk kárminpirossal fedett. Húsa: fehéres-sárga vagy világos-sárgás, bőlevű, olvadó, magva körül több-kevesebb pirossággal.

Hogy ennyi fajtát soroltam fel, tettem azért, hogy az is, aki első sorban saját szükségletére természet őszibarackot, éppen úgy, mint aki üzleti célból kíván ezzel foglalkozni, összeállíthassa magának azokat a fajtákat, amelyek céljainak megfelelnek és korántsem azért, hogy a nagytermesztő is az összeseket termesse és fajtagyűjteményt szerezzen be; mert itt sem szabad szem előtt téveszteni azt az elvet, hogy minden időszaknak meglegyen a maga őszibarackja, de ebből aztán mindenkor tudjon annyit szállítani, amennyit tőle megvesznek. Másrészt tartozom még azt is kijelenteni, hogy a sárgahúsú, úgynevezett *sáfrány-barackot* nálunk még ez időszertint kevésbé keresik és így ezekből eladás céljából egyelőre még mérsékelt mennyiségűt lesz célszerű termesztetni.

Angyal Dezső.

A burgonya korai termesztése.

III.

Megismertük azokat a burgonyafajtákat, amelyek a kísérletek szerint egy vagy más tekintetből a korai termesztésre alkalmasnak bizonyultak. Ezek közül kiválasztjuk azokat, amelyek a legkorábbiak, vagy éppen hajtásra legalkalmasabbak. Ezek ugyanis már igen korán hajtának gyökeret és csirát, ha alkalmas helyen megfelelő módon elrakjuk. Decemberben és januárban már lehet ezekből csirás és gyökeres burgonyánk, amelyeket azután a korai termesztésre használhatunk föl.

A termesztési eljárás nem valami különleges, és az ország különböző vidékein gyakorolják.

Az összes eljárásoknál fő a burgonyának előcsiráztatása. Csakis ezzel lehet sikeresen korai burgonyát termesztetni.

Az előcsiráztatási eljárásnál is tapasztalhatunk némely eltérést, amit főleg az erre alkalmas hely határoz meg. Igen egyszerű eljárás az, hogy a korai termesztésre szánt burgonyát február elején a vermekből kiszedik és valamely világos és mérsékelt helyen kitergetik, ahol a burgonyák gyökereket és csirákat hajtának. Világos helyen a csirák nem nyulnak föl, hanem rövidnek és vastagok maradnak, ugyszintén a gyökerek is. Ezeket a csirás burgonyákat azután március elején a jól megmunkált tábiákba, fészkekbe rakják, szalmás trágyával betakarják, amelyet azonban a fagyos idő elmúltával eltávolítanak. Ilyen egyszerű eljárással is két hetet nyerünk, mert ennyivel előbb kapunk jó, szedhető friss burgonyát.

Az előcsiráztatás azonban egész tervszerűen, rendszeresen is mozdítható elő.

Fő követelmény a jó fagymentes, világos és nem nedves pince, vagy hombar, vagy megfelelő kamara, ahol a burgonyákat elhelyez-
zük. Mivel a csiráztatandó burgonyákat nem szabad halomba rakni, nehogy a szétszedésnél a csirák és gyökerek betördeltessenek és esetleg meg is fulladjanak, arra kell törekedni, hogy egyes rétegekben legyenek. Ezért sokan erre a célra külön megfelelő cserényeket készítenek, amelyeket olcsón és könnyen lehet előállítani keskeny lécekből és 20 cm. magas cölöpökből. De nagyon jól lehet erre a célra a külföldi virágkosarakat is felhasználni, amelyekben a levágott virágokat szállítják Olaszországból és máshonnan. Ezek nádból készültek, könnyűek és polcokon könnyen elhelyezhetők.

A cserényeket különben a következőleg lát-
tam készíteni. Minden egyes cserény számára négy lábat vágnak négyszögletes cölöp-fából. Egy ilyen fából, amely 160—180 fillérbe kerül, 20 cm. hosszú darabokat vágnak le. Ezek lesznek a lábak. Az oldalakat vékony, 10 cm. széles deszkákból készítik. Két oldal hosszabb, kettő pedig rövidebb, úgy hogy az egész téglalap-
alakú lesz. Az oldalak hosszát a hely és a nyü kezelés határozza meg. Ne legyen nagyon hosszú, de nagyon rövid sem. Legjobb olyan hosszú cserényt készíteni, amelyet a két kéz kényelme-
sen átér es így hordozásra alkalmas. A cseré-
nyek fenekét keskeny lécekből lehet készíteni, úgy, hogy ezeket egymás mellé szegeljük, akként, hogy olyan hézag legyen közöttük, amelyen a burgonya át nem fér. Láttam ilyen cserényeket fedőnádból és fűz vesszőből készült fenékekkel is. Valamennyi cserényt egyenlő nagyra készítjük, hogy egymásra lehessen azokat helyezni és ne kelljen polcokat alkalmazni. A lábakon föm-
maradó 10 cm.-nyi rész elég szabad tért biztosít az egyes cserények között.

Az ilyen cserényekbe rétegenként rakjuk be a burgonyát, decemberben vagy januárban, csirázás előtt. Láttam ilyen célra felhasználni tojáásszállító ládákat is, de ezek szerintem nem felelnek meg a célnak, mert nem kezelhetők olyan könnyen, mint a leírt cserények.

A burgonyával telt ládák megfelelő helyen elraktározatván, külön gondozást nem igényel-
nek. Meg-meg vizsgáljuk időről-időre, hogy nem romlik-e egyik vagy másik burgonya. A romlót azonnal eltávolítjuk.

A mérsékelt meleg és világos helyen a korai burgonyák csakhamar elkezdenek csirázni és februárig ültetésre készek. Ekkor kiszedjük úgy február közepe táján a csirás burgonyákat elültetés céljából. Ültetni kétszer is lehet, másodszor március első felében.

Ültetni a korai burgonyát ágyakba szokták, amelyeket kertészetileg készítenek elő. Az ágya-
kat úgy készítik, hogy mindegyikre négy sor jus-
son 45 cm. sortávokra. Minden sorba a fészkeket 25—30 cm. távolságban készítik. Az ágyakat jól

megmunkáljuk, mint azt cikkem első részében megírtam.

Az ültetésnél kettőre kell főleg ügyelni; 1. hogy csakis ép, egészséges csirájú burgonyát ültessünk; ha a csira vége, csúcsa feketés vagy éppen fekete, úgy tegyük félre, mert ez a korai termesztésre nem alkalmas; 2. hogy a csirákat és gyökereket le ne törjük, mert ez befolyásolja úgy a korai termést, mint a termés mennyiségét is, sőt a minőséget is. Azt talán fölösleges is megemlíteni, hogy a burgonyákat úgy tegyük a fészekbe, hogy a csirák fölfelé álljanak. A fészket 6—8 cm. magas földréteggel földjük be. Takaróul szalmás trágyát vagy töreket használunk, amelyet azonban később lassan szét teregetünk, de nem az egész ágyra, hanem csak a fészek körül, mert a természetes napsugár is nagyon szükséges a földnek és attól elzárni nem szabad. A szalmás trágyát vagy töreket csak a fagy elleni védelemre használjuk, mindannyiszor, ahányszor ettől tartani kell.

A földet a burgonyák körül egyszer jól megkapáljuk és kiegyengetjük és egyszer, amikor már fagytól tartani nem kell és a takarót eltávolítjuk, akkor még minden tő körül mintegy 10 cm.-nyire fölhúzzuk a földet.

Helyes kezelés mellett már április folyamán lehet szedni a burgonyát, először az első ülte-
tésből s azután a másodikból egészen június végéig, július első feléig, amikor a szabadföldi burgonyák is szedhetők lesznek, mint a *Hathetes* és *Juliusi*.

Szedni kézzel kell, ügyelve mindenkor arra, hogy csak a nagyobb kész burgonyát szed-
jük. Szedés után a földet ismét megfelelően beföldjük.

A burgonya korai termesztésének ez utóbbi módját tudtommal nálunk még nem alkalmazzák és főleg Németországban van elterjedve, ahol a hajtatas mellett ez a termesztési mód legjobban ismeretes. A hajtatas és a leírt korai termesztési módszer egymást szinte kiegészíti.

Az első ízben leírt termesztési módszer általában ismeretes és ezzel is, ha gondosan végezzük, igen szép eredményt lehet elérni, mert 14, esetleg 21—25 nap már nagy előny a jövedelemre nézve; az eljárás pedig nem igényel nagyon befektetést vagy költséget s maga az eljárás is egészen egyszerű.

Midőn e sorokat leírtam, nem az volt a célo-
m, hogy új eljárásokat vagy magának a máltai burgonyának termesztését írjam le, csupán az, hogy felhívjam azoknak a figyelmét a korai burgonyatermesztésre, akik ezt eddig nem kísé-
lették meg.

A máltai burgonyáról majd a tél folyamán leszek bátor beszerzett és egybegyűjtött ada-
taimat közrebocsájtani a t. szerkesztőség becses engedelmével, amikor több új, kevésbé ismert adattal gyarapíthatom talán az érdeklődőket és a máltai burgonyáról külön beszélni időszere is lesz.

(Vége.) Kardos Árpád.

Cseresnyefák elhalása baktériumok következtében.

Az utóbbi esztendőben ismételtén észlelték a cseresnyefáknak epidémiás elhalását, többnyire mézgafolyás kíséretében. A legismertebb és legelterjedtebb esetek a Rajna-vidéken fordultak elő. E betegség okául lényegileg az időjárásai viszonyoknak egy tömlősgomba konidiumos alakjával (*Cytophora leucostoma*) kombinációba hozott hatása állapított meg. Azonos avagy hasonló betegedési esetek Németország nyugoti és keleti részeiből is ösmertekké váltak.

Eközben előzetesen is világosnak látszott hogy nem valamennyi mézgafolyás kíséretében végbemenő epidémiás cseresnyefa-betegség eredetű szükségképpen ugyanazon körülményektől; sőt a figyelem az amerikai „Pear-blight” betegséggel való analógia alapján esetleges baktériumos folyamatok felé terelődött. Dacára azonban a többszörös ezirányú vizsgálatoknak, hosszabb időn keresztül nem lehetett hasonló betegségeknek baktériumos természetét megállapítani.

Ez évi júniusban Észak-Németország egyik faiskolájában jelentették a fiatal cseresnyefáknak tömeges pusztulását, mézgafolyás kíséretében. A betegség főképpen két éves vadesegeteken mutatkozott, valamint 3—5 éves, korona magasságban oltott cseresnyefákon. A törzsek megfelelő részén változó nagyságú, mézgasodott foltok mentében a kéreg el volt halva. Amely esetekben az ilyen sebhely — ami gyakori volt — egészen körülövezte a törzset, olyankor a felette levő részek csakhamar elhaltak.

Ezáltal olyan jelenségek keletkeztek, melyek külsőleg a rajna-vidéki cseresnyefa-betegségre emlékeztettek, anélkül azonban, hogy e fákön a *Valsa leucostoma*-nak az elhalásra jellegzetes gombatermőtestei találhatók lettek volna.

A mikroszkópos vizsgálatból kiderült, hogy a sebhelyekből kiszivárgó, főleg pedig a kéreg alatt rejtve maradó mézgatömegekben tetemes számú baktérium van. A kéreg-metszetekből pedig látható volt, hogy a másodlagos kéregszövet parenchym-jében, ritkábban az elsődleges kéregében is, számtalan szövet-üreg volt, amelyek baktérium-telepekkel voltak telve. Ez üregekbe nyomultak a korrodált sejtek roncsai. Legkevésbé voltak megtámadva a háncrestok. Ez a körülmény a legtöbb esetben a kéregnek nagyon jellegzetes hálózatos-rostos szerkezetet kölcsönzött, a tangens-irányú metszeteken nézve.

Sikerült az ilyen kéregből egy hasadó gombát elkülöníteni, amelyet a kutatók, Aderhold R. és Ruhland W. *Bacillus spongiosus*-nak neveztek el; ez a szervezet a végbevitt fertőző kísérletek következtében a ható élősködőnek bizonyult. A fertőzések után létrejött sebek vizsgálata tiszta képet nyújtott e baktériumnak heves élősködő természetéről, ami kitűnik abból, hogy a fertőzés gócponttól 7—8 centiméternyi távolságig

voltak a kéregrészek elhalva és baktérium-tartalmúak.

A tett tapasztalatok alapján valószínű, hogy ez a baktérium-betegség Németország egyéb részeiben is el van terjedve. A megnevezett kutatók azt hiszik, hogy az utóbbi esztendők folyamán előfordult hirtelen elhalásai a cseresnyefáknak, amelyeket a rajnai betegséggel azonosítottak, baktérium-eredetűek voltak. A figyelmet e tekintetben nemcsak a cseresnyefákra kell irányítani, hanem egyéb esonthejas gyümölcsfákra, sőt az alma-termésűekre is, mivel a kutatók egészen analóg jelenségeket vettek észre szilva- és almafákon is.

Schilberszky Károly dr.

A bab korai termesztése és hajtatása.

A bab korai termesztésével foglalkozó kérdésnek vagy kertészkedőnek nem megvetendő jövedelmet hoz, ha korán bírja azt előállítani.

Hazánk dél-vidékén: az alsó Bácskában voltam alkalmazásban évekkal ezelőtt, ott tettem kísérletet a bab korai termesztésével szabad földben. Nem tudom: az időjárás volt-e különösen kedvező, de akkor ott már márciusban igen jó idők voltak. Egy ötletem támadt, hogy megkísérlek babot szabad földbe vetni. Persze csak kicsiben, mivel a munkának nagyban való kivitele más munkámban gátolt volna. Ez alkalommal a következőképpen jártam el. Beáztattam a „Tarka scáb” babot 24 óráig langyos vízbe. Ez idő alatt készítettem egy hosszú ágyat, olyformán, hogy az ágy széleihez levert páros karók közzé nádat szoritottam s az egészen oly alakot adtam, mintha melegágy lett volna. Nevezetesen a két-két karót fent dróttal jól összehúztam, hogy a nád széjjel ne menjen s az északi oldalon 40 cm. magasra hagytam a nádfalat, a déli oldalon csak 25 cm.-re. Bent az ágyban a földet jó porhanyón felástam és bevettem a már megduzzadt magvakat. Jó előre készítettem takarókat szintén nádból, ezekkel éjjelre mindig betakartam és nappalra, mikor a nap jól oda-tűzött, kitakartam. A föld a napsugaraktól jól átmelegedett, mivel védve is volt a szelektől; a mag tehát kikelt és a palánta nőtt tovább. Ha eső jött reá, hagytam jól megázni és csak akkor takartam be, ha huzamosabb eső mutatkozott, vagy ha a levegő erősebben lehült. A bab-palánták szépen fejlődtek, úgy, hogy május közepén már voltak hüvelyei. (Ugyanezen eljárással tenyésztettem spárgatököt is, csak hogy a főknek jó porhanyós, érett trágyát tettem a fészkeibe, amit jól összekevertem a földdel.)

Természetes, hogy melegágyakban tenyésztve a babot, még korábban szedhetünk róla termést. A melegágyi üzennél célszerű a magvakat előbb cserepekbe ültetni. A 15 cm. átmérőjű cserepekbe 4—5 szem magot ültetünk és így az üvegházban az ablakhoz közel tesszük.

Ha kikelték a magvak, várunk addig, míg a palánták kissé megerősödnek; azután a melegágyban kezünkkel gödröt csinálunk, a palántákat a cserépből földestől kiütjük és a már kész gödörbe ültetjük. Az egyes bokrok távolsága egymástól 25—30 cm. A szellőztetésnél igen vigyázzunk, mert a bab igen kényes lévén, még az erősebb hideg szelek is ártanak neki. Csak jó időben szellőztetünk többet, míg ha rosszabb az idő, csak keveset vagy semmit. A februárban beültetett babról április végén szedhetünk hüvelyeket; májusban már nappalra az ablakokat egészen levesszük, de még éjjelre felrakjuk azokat. Május közepe után már nem takarjuk be éjjelre se.

Hajtatásra legalkalmasabb bab-változatok a következők: *Osborn-féle*, *Szab bab*, *Vilmos-eszászár* stb.

(Modor.)

Iváncsics István.

Pályázat új almafajta előállítására.

Egy magát meg nem nevező ügybarát 200 korona (kétszáz korona) pályadíj-összeget helyezett el megőrzés és kamatoztatás végett a „Gyümölcskertész” szerkesztőségénél, azon célból, hogy nevezett összeg egy új almafajta előállításának jutalomdíjával kitűzessék. A pályázat feltételei a következők:

1. Magvetésről, *keresztelési eljárással* egy új, *későtéli* fajta létesítendő, mely teljes épségben június végéig eltartható legyen.

2. Az új almafajta legyen *középnagyságú*, mint pl. a *Batul* és *Téli aranypármén*. Apró gyümölcsök és nagy, u. n. diszgyümölcsök a pályázatból ki vannak zárva; a gyümölcs legyen *szép alakú, szép színezetű*, lehetőleg *gombamentes, kellőleg leves*. Levetlen, taplószerű húsú almák, még teljes finom íz mellett is ki vannak zárva, valamint az idomtalan, ferde alakúak is. Ezekre való tekintettel, igyekezzenek a magvetők, szép alakú, szép színezetű, leves és nemes húsú, középnagyságú gyümölcsfajták virágait keresztelni egymással, szem előtt tartva, hogy az alak és nagyság inkább az anyagyümölestartól, a színezet és az íz inkább a virágportól függ.

Ne csak a gyümölcs, de fája is legyen értékes, télálló, tartós, lehetőleg nagyra növő. Kívánatos ezért, hogy a magesegeték legfőlegb egyszer és pedig egyéves korukban legyenek álló helyükre kiültetve, minthogy a fa átültetése s a vele együtt járó gyökérrongálás a fa életére kártékonyan hat. Nagyon kívánatos tehát, hogy a keresztelésre kiszemelt, illetve beporzandó fajták az *erőteljes, nagy fájú és magyar fajtákból legyenek kiválogatva*, melyek aztán beporozhatók valamely becses hazai avagy külföldi fajta virágporával.

Az *alföldi gyümölcsészek* pl. választhatják beporzásra a Téli piros pogácsát, a Téli fehér pogácsát s ahol diszlik és jól terem, akár a Si-

kulait, mely utóbbinak virágporával az előbbieket virágai termékenyíthetők is. Beporzásra azonban, tekintettel a tartósságot és azt, hogy az alföldön ez a legértékesebb gyümölcs, első sorban a Jonathán-alma virágporát választhatják. *Hazánk dombvidékein* óhajtható volna a nagy fát növelő Sívári avagy Daru-almát beporozni Jonathánnal, Téli aranypárménnal s ahol diszlik és terem, esetleg a Török-Bálinttal, Téli fehér kálvillal. A *máramarosiak* Szemes-almájukat keresztelhetik a Jonathánnal; az *erdélyiek* a Batult, Pónyikot, Gyógyit, Téli esikos sólyom-almát beporozhatják egymással, vagy pedig ezeket a fajtákat külön-külön a Jonathán, Nemes masáncki, Téli aranypármén, Etlin-renet, Svájci fényes renet, Vadász-alma stb. virágporával; a *gömörme gyümölcsök* pl. becses Honti almájuk virágját a Jonathán virágporával. A keresztelendő fajták kiválasztásában azonban senkinek a keze megkötve nem lesz s a fenti fajtáknak keresztelésre való kijelölése csak jó tanács akar lenni az ügyvel foglalkozók számára; de a pályázó, a lezárt jelígyés levél beküldésével egyidejűleg — idegen kéz irásával — tudatni tartozik, *hogy új gyümölcsfajtáját mi-féle gyümölcsfajták virágainak kereszteléséből létesítette?*

3. A magnemes anyafának méretei (szintén idegen kéz irásával) közlendők; nevezetesen, milyen széles és magas a fa koronája és a fa tövének körmérete? A fajta értékének tanulmányozása és korai termékenyítése végett célszerű, ha arról már 1—2-éves korában, törpe alanyra avagy jó erőben lévő idősebb fára oltásokat készít az illető, mert termékenység elengedhetlen feltétele kell, hogy legyen az új fajtának s épp ezért, a pályázó új fajtájának termékenységéről is nyilatkozni tartozik.

4. Pályázati határidő az 1920-ik év december hónapjának végső napja, amikorra is a versenyben résztvevők tartoznak minden beküldött új fajtából fajtánként 20 darab közép nagyságú és normális alakú gyümölcsöt, saját költségükön a budapesti m. k. Kertészeti Tanintézet igazgatójának címére, idegen kézzel irt és a pályázó nevét tartalmazó, lepecsételt zárt *jelígyés levél* kíséretében beküldeni. Idegen kéz írása legyen a fa tulajdonságait, termékenységét, apa-anyaságát közlő nyílt kísérelő levél is.

5. Csakis magyar nevű, *magyar állampolgárok* pályázhatnak, magyar földterületen növelt olyan gyümölcsfajtákkal, melyek a pályázat kihirdetésekor még *magból* kikelve nem voltak. Dráván túl lakók a versenyben részt nem vehetnek.

6. A pályadíjt nyert almát a magvető nevezi el, esatamezőn elvérzett nemzeti hőseink, avagy vértanúi halált szenvedett nagy honfiaink egyikének nevével. *Az alma neve a jelígyés levélre már kívül ráírandó.*

7. A pályadíj nyertese a 200 korona tiszteletdíjat s e tőkének folyó évi július első nap

jától számított kamatos kamatait akkor kapja, mikor az új gyümölcsfajta — nehogy jóhiszemű pályázókkal szemben csalás történhessék — a bíráló bizottságon kívül 2—3 hirneves külföldi szakember által is újdonságnak elismertetik s mikor annak leírása a „Gyümölcskertész“-ben már megjelent.

8. Oltóvesszőt az új fajtából az előállító 20 fillérnél drágábban nem adhat.

9. A bíráló bizottság, az akkori „Gyümölcskertész“ szerkesztőjének elnöklete alatt a budapesti Kertészeti Tanintézet tanári karából áll és szavazattöbbséggel dönt a pályázat fölött. Ha a pályázat meddő maradna, a kamatos kamataival addigra megnövekedett pályadíj, hasonló feltételek mellett, újabb 14 évi határidőre, *egyetlen új almafajta előállítására*, ismételten kitűzetik.

Közhasznú kérdések és feleletek.

9. *Kérdés.* Szomszédom szőlője mellett milyen távolságra ültethetek epersövényt, hogy ki ne hanyhassa, mert másfél lábrol saját területemen 8-éves sövényt kihányt. Másik szomszédom pedig az én szőlőm mellett éppen a határon, ahol vízfolyónak kell lenni, akácát ültetett e télen; ez nekem idővel sok kárt tesz, nem akarom tűrni. Sajátján mekkora távolságot tartozik elhagyni, hogy szőlőmet be ne árnyékolja, mert keletről-nyugatnak fekszik a sövény?

Pécs, Pécsvárad hegyes vidékén — persze a nyugati hegyoldalon — milyen jó téli almák és körték teremnének meg? Jó lenne a Canadai renet?
Szilágy. S. J.

9. *Felelet. Mesgye-vonal beültetése.* Két földterület között, a törvényes joggyakorlat szerint, a határt az a függélyes sík képezi, amelyet a mesgye vonalán képzelünk.

Eszterint, ha az Ön egyik szomszédja az Ön területén másfél lábnyira az élő sövényt kivágatta, kihágást követett el, amiért kárpótlással tartozik. Csupán azt a lombot vagy gyökeret lett volna szabad kivágnia, amely a határvonal mentén akár felette, akár a föld alatt az ő területére átnőtt. Ugyanezen szabály van érvényben a másik szomszédjára nézve. Ültethet fát az ő területére úgy, hogy akár a fácska törzse érintse a mesgye-vonalát, mert senkit földjének használatában korlátozni nem lehet; de ha akár a gyökér nőtt át uraságod területére, akár a lombzat, ezt a mesgye-vonalra képzelt függélyes sík irányában uraságod levágathatja, vagy ha tűri, ettől az iránytól a gyümölcsöt is le-szedheti.

Almákból a következőket ajánlhatjuk: Baummann-renet; Téli aranypármén; Canadai renet, (nyirkos talaju helyekre.) *Körtéből*: Diel-vajkörte; Hardenpont-vajkörte; Téli esperes. Mindezek talán beszerezhetők Novotárszky kereskedelmi kertészetében és a Kertészeti Egyesület telepén Pécsen.

Rz.

10. *Kérdés.* A „Gy. K.“ f. é. 5. sz. feleletében szúbogarak ellen ajánlott Leinweber-féle keverék alkalmazható-e a tavaszon és hat-e károsan a fiatal fákra?

Visk.

T. P.

10. *Felelet. Szúbogarak irtása.* A Leinweber-féle keverék a fákön tavasszal minden baj nélkül alkalmazható a szúbogarak ellen. A siker érdekében azonban ügyelni kell arra, hogy a törzseken meg az ágakon a keveréknek több rétegben való fölkenésével olyan kéreg létesüljön, mely az esőktől való lemosatás ellen biztosít.

Sch.

11. *Kérdés.* Értesültem, hogy a sima szőlővesszőket biztosabb fogamzás céljából előgyökereztetni szokták a homoki szőlők telepítésekor. Tisztelettel kérdezem, mi ennek az előnye, miként végzendő és ültetésüknél minő eljárás a legeredményesebb?

Nyirbakta.

S. Gy.

11. *Felelet. Szőlővesszők előgyökereztetése.* Célja ezen eljárásnak főképpen az volna, hogy az elültetendő dugványon a gyökérképződés hamarabb induljon meg, mintsem hajtani kezdene, hogy a fejlődő hajtás, amely a dugványban raktározott tartalék-táplálékokból meríti első szükségletét, amint ezek apadnak, azonnal a gyökerek által felvett táplálékokból szerezhesse azt meg, megszakitás nélkül. Amde ez vajmi ritkán érhető el teljes mértékben, mert vajmi nehéz — főképpen hideg uton — az előgyökereztetést úgy végezni, hogy a hajtást adó szemek is mozgásba ne jöjjenek. Továbbá, ha a talaj abban a mélységben, ahová a dugvány legalsó szeme jut, kellő hőmérséklettel nem bírna, avagy nem lenne elegendő nedvessége, — ebben az esetben nedvkeringési zavarok lépnek fel és az előgyökereztetés ez esetben kárbavesztés munká. A meleg uton való előgyökereztetési eljárás mellett könnyebb elérni azt, hogy a gyökérképződés megelőzze a hajtásét, de ez az eljárás meg körülményesebb, a dugvány kényesebb, a hűvös valamint a száraz talajtól inkább szenved. Ezen okokból az előgyökereztetésnek lényeges fontosságát tulajdonítani nem lehet, azért a nagyban való telepítéseknél csak ritkán alkalmazzák. Könnyű talajon a sima dugvány amugy is könnyen gyökerezik; nehéz, hűvös talajon pedig az előgyökereztetésnek sincs lényeges hatása. Ha esetleg ilyen terület volna szőlővel beültetendő, ahol a talajminőség a gyökérképződésre kevésbé alkalmas, — ez esetben tanácsos előgyökereztetés helyett inkább gyökeres dugványokat használni.

Rz.

12. *Kérdés.* Fekete homoktalajú gyümölcsösöm javítására házilag készítendő műtrágyát óhajtok alkalmazni. Nevezetesen egyenlő súlyú oltatlan mészből, nyers esontból és fahamuból óhajtom azt készíteni. Nem ismervén ez anyagok biztos vegyi összetételét, nem is tudom kiszámítani: vajjon meglesz-e ezeknek együttvéve a kívánatos foszforsav-, kálium- és nitrogén-tartalma?

Jó lesz-e a szándékolt arány s kell-e még valami más anyag is ezekhez az anyagokhoz? A készítenő trágyát egy vályogos és iszapos talajú új gyümölcsösben is alkalmaznám, csupa esonthejas gyümölcsfák alá. Végül kérek a tekintetben is tájékoztatást: mennyire tehető a vásárlandó hamu és csont métermázsájának gazdasági értéke?

Arad.

Á. L.

12. Felelet. Műtrágya-készítés házilag. Mindenek előtt legyen szabad megjegyezni, hogy műtrágyának házilag való készítését nem ajánlom senkinek. Annyi sok bajjal, sőt kellemetlenséggel és munkával van az egybekötve, hogy alig hiszem, miszerint nyereséges vállalkozás lehetne; kivált még akkor, ha a hozzá használni szándékolt nyers anyagokat mind pénzen kell venni. Itt arról van szó, hogy a műtrágya csontból, fahamuból, oltatlan mészből és esetleg még egyéb anyagból készíttetnék. A nyers csontban *általában* 6% víztartalom, 33% szerves anyag és 63% el nem égethető anyag vehető fel. A szerves anyag kisebb része zsír, nagyobb része enyvképző anyag; ezekből értékes csak az utóbbi, mert nitrogént tartalmaz: a csont súlyára számítva 38%-ot. Ha ez az enyvképző anyag nedvesség hozzájárultával rothad: a szerves nitrogénből ammonia és ebből salétrom jöhet létre. De a rothadást a zsír akadályozza, amiért is azt vagy el kellene távolítani, vagy legalább is a csontot apróra megőrölni. Ez kellemetlen munka. Van aztán a csontban még sok foszforsavas mész, mintegy 23% foszforsav-tartalommal és 31% mésszel. De ez a foszforsavas vegyület vízben oldhatatlan lévén, ennek is csak úgy lehet hatása, ha a csontot jó apróra őrölik. A fahamu értéke meg igen bizonytalan. Értékes abban a kálitartalom, amely túlevelű fa hamujában átlag 6%-ra tehető, lomblevelűében pedig 10%-ra. Van még benne 25—35% nem oldható foszforsav is, valamint 30—35% mész. Itt megint kevés a különben is csekély foszforsav értéke, de több a káli értéke, amely szénsavhoz van kötve és vízben igen könnyen oldható. Éppen ez okból vigyázni kell, mert ha valaki vízzel kilúgozott vagy csak esőáztatta hamut vesz, alig kap abban 1—2% kálitartalmat, a többit kioldta a víz. Már pedig nem szakértő ezt megítélni nem képes. Ami végül az égetett meszet illeti, azt trágyának csak mészből szegény vagy televényben gazdag talajon használhatni eredménnyel; a fennforgó esetben csak annyiban várható tőle még némi egyéb hatás, hogy a csontban lévő szerves anyag felbomlását elősegítheti. Ezek szerint 1—1 q csont, jó fahamu és mész keverékében legfeljebb volna: 26 kgr. vízben nem oldható foszforsav, 8 kgr. káli és 3½ kgr. szerves nitrogén. Ez az arány a gyümölcsfák szükségletének annyiban nem felel meg jól, mert a foszforsavhoz képest kevés a káli és a nitrogén; ámbár viszont figyelembe veendő az is, hogy itt vízben nem oldható foszforsav lévén, csak nehe-

zen fogja az hatását érvényesíteni. Az aránytalanságon legegyszerűbben úgy lehetne segíteni, ha egyidejűleg trágyalevet is alkalmaznának, amely viszont nitrogénben és káliiban gazdag. Ami a csont és a hamu trágyaértékét illeti, irányadó lehet az, hogy 1 kgr. káli értéke (káli-sóban vásárolva) mintegy 33 fillér; 1 kgr. oldható foszforsav mintegy 55 fillér; 1 kgr. salétrom-nitrogén mintegy 200 fillér. Ha a hamuban lévő kálit felényi egység-árral becsüljük és 6% kálitartalmat tételezünk fel, akkor a jó fahamu q-ja megérhet 1 K-t. Ha a darabos csontban lévő foszforsavat 1/5 egység-árral becsüljük és 20% foszforsav tartalmat veszünk fel (a nitrogént nem vesszük számításba), akkor q-ja 2 K 20 f-t érhet meg. Ismétlem azonban, hogy a csontnak házi őrölgetése és előkészítése igen bajos; kiégetés után ugyan könnyebben őrölhető, de akkor meg a nitrogén-tartalom elvész belőle. Gy.

Vegyes közlemények.

(K-y.) **Máramarosvármegye gyümölcsstermesztése** az utóbbi években már igen nagy terjedelmet öltött, úgy hogy már a külföldön is általánosan ösmertté lett.

A múlt év termése jó közepesnek mondható és az árak eddig még nem tapasztalt magasságot értek el, ami részben a külföld rendkívül gyenge termésének tulajdonítható. Egy métermázsa almáért 18—20 koronát is szívesen fizettek a kereskedők, de a termesztők eleinte még ezen árak mellett is tartózkodtak az eladástól.

Sok külföldi vevő járta be a megye területét s ezek közül különösen Köhler Rudolf frankensteini lakos (Szilézia) vásárolt nagyobb mennyiségű almát. Csak magáról a técsői vasútállomásra több mint 100 vagon almát szállított el. A vármegyéből összesen elszállított alma mennyiségét pedig körülbelül 600 vasuti kocsi-rakományra lehet becsülni.

Az almatermesztésnek különben Técső a központja, a fentebb említett mennyiségnek körülbelül felét innét szállították el. Ezenkívül még a viski és a hosszúmezői vasuti állomásokról történt nagyobb tömegű elszállítás.

Jó termő években gyümölcszedés idején szakadatlanul szállítják a gyümölcsöt ezen állomásokra, melynek legnagyobb része Galiciába vándorol át. Az ottani kereskedők nem oly válogatóságok, mint a többi külföldi vevők, ezek megveszik az alárendeltebb minőségű gyümölcsöt is, melyet aztán a konzervgyárakban almakásává, almaizzé dolgoznak fel, mely a szegényebb sorsú lakosság között igen nagy népszerűségnek örvend.

(K-y.) **Méhlegelők a vasuti töltések oldalain.**

A kultura terjedésével arányban mindinkább fogy a természetes méhlegelő területe.

Ezen a bajon akart segíteni az osztrák vasuti miniszter a múlt év tavaszán, midőn is sür-

gősen elrendelte az összes vasutigazgatóságoknak, hogy a vasuti töltések oldalait olyan növényekkel vessék és ültessék be, melyekből a méhek gazdagon mézelnek.

A jó példa nálunk is elkélne.

(K.—y.) **Franciaország gazdasági almatermése** 1904-ben. A külföld előző évi gyümölcs-termési adatai csak lassan s amint látszik jórészt a múlt évi gyöngye termés eredményének nyomása alatt látnak napvilágot.

Ezen szempontból érdekes az alábbi adatoknak közlése is, melyek szintén elkésve jutottak a nyilvánosság elé.

Hivatalos kimutatás szerint 36 millió hltl-re rugott a termés az előző év $4\frac{1}{2}$ millió hltl-jével szemben; míg az utolsó 12 év közepes évi termése 20 millió hltl-t tesz ki.

Legkedvezőbb volt a termés az északi departementokban s míg az árak 1903-ban 160 frankig emelkedtek, 1904-ben 30 frankig estek vissza — 1000 kilogrammonként értve — úgy, hogy hektoliterre számítva át körülbelül 1.65 frankot tettek ki.

Ezenkívül asztali almában is igen nagy volt a termés 1904-ben Franciaországban, amiből tekintélyes mennyiség vándorolt ki a külföldre.

(Gy.) **Téli fehér kálvilalma-árak Meranban 1905. decemberben.** I. oszt. Kabinet-minőség, 300 gr.-on tul. hibátlan 250 fillér, csekély szépséghibával 125 f. II. oszt. Kabinet-minőség, 260—300 gr.-os, hibátlan 200 f., csekély szépséghibával 100 f. III. oszt. Kabinet-minőség, 220—260 gr.-os, hibátlan 150 f., csekély szépséghibával 75 f. I. oszt. Prima-minőség 180—220 gr.-os, hibátlan 100 f., csekély szépséghibával 50 f. II. oszt. Prima-minőség 140—180 gr.-os, hibátlan 50 f., csekély szépséghibával 25 f. III. oszt. Prima-minőség 100—140 gr.-os, hibátlan 25 f., csekély szépséghibával 12 f. IV. oszt. Prima-minőség 80—100 gr.-os, hibátlan 10 f., csekély szépséghibával 5 f. Hibás, de nem rothadt, gyors fogyasztásra való kiselejtezett minőség ára kg.-onként 60 fillér.

(Gy.) **Borkezelési tanfolyamok.** A helyes borkezelés elsajátítása és minél szélesebb körökben való elterjesztése céljából a Budapest melletti budafoki pincemesteri iskolában az egyéves tanfolyam mellett évenként rövidebb időleges borkezelési tanfolyamok is tartatnak. Ez évben a kishirtokosok és vincellérek számára rendezett kéthetes tanfolyam febr. 26.-án kezdődött. A tanfolyam tandíjmentes, de a résztvevők lakásról és ellátásról maguk kötelesek saját költségükön gondoskodni. Nagyobb szőlőbirtokosok részére is lesz egy kéthetes tanfolyam, amely március 12-én kezdődik. Felvétel végett — vincellérekért az alkalmazó szőlőbirtokos kérelme alapján — az iskola igazgatóságához kell folyamodni.

(Gy.) **Cellulose mint gyümölcs-csomagoló anyag.** A cellulose, vagyis az az anyag, amelyből a növényi sejtek falai felépülnek, tudvalevőleg a vászonszövésben és papirosgyártásban

nélkülözhetetlen anyag. Ez okból azok a növényi rostok (len, kender, pamut), amelyek az említett ipari célokra használatnak, mindinkább drágulnak. Könnyen érthető ezért az a törekvés, amely a cellulose-t olcsóbb anyagból, nevezetesen fából igyekszik előállítani. Ma már meglehetősen tökélyre is fejlődött a cellulose-gyártás fenyőfából s ez a cellulose-t a papirosgyártásban nélkülözhetetlen anyaggá lett. A gyártás tökéletesítésével karöltve jár az előállítás olcsóbbá léte, ami viszont a gyártmány szélesebb körű alkalmazását vonja maga után. Így tapasztaljuk azt a cellulose esetében is, amelyet ujabban virág- és gyümölcs-csomagoló anyag gyanánt ajánlanak vatta (pamut) vagyis a valódi gyapot helyett, amelynél olcsóbb és sok tekintetben célszerűbb; ugyancsak a fagyapot helyett, amelynél természetesen drágább. Tekintettel azonban arra, hogy a cellulose-vatta nemcsak pehelyszerű alakban, hanem igen könnyű és igen vékony lemezekben is kapható, mégsem kerül sokba, mert igen szapora és így a finomabb, drágább gyümölcsök csomagolására igen jól használható; előnye az is, hogy igen finom, puha, rugalmas és teljesen szagtalan anyag, valamint az a tulajdonsága, hogy *nem tapad* a gyümölcsökhöz úgy, mint a gyapot (vatta). Finom őszibarackok begöngyölésére pl. igen alkalmas, mert nem sérti úgy meg azokat, mint esetleg a durvább fagyapot, úgy hogy cellulose alkalmazása esetén a gyümölcsnek papirosba való begöngyölése elmaradhat, annál is inkább, mert a legvékonyabb papirossal vetekedő s mégis eléggé szilárd lapokban s tetszőleges (fehér, rózsaszín, kék, zöld, sárga) színekben kapható. Szamócát is igen előnyösen lehet cellulose-ba göngyölni, de a szamócát célszerűbb előbb egy levélbe tenni és úgy göngyölni a celluloseba. Mindezen esetekben a kosár vagy láda alját, oldalait elegendő az olcsóbb fagyapottal kibélelni, a fedél alá, sőt esetleg a gyümölcs-sorok közé is fagyapotot tenni és csak kizárólag a gyümölcsök közvetlen göngyölésére alkalmazni a drágább cellulose-t. A cellulose-t egy *Breslau* közelében lévő papirosgyár készíti (Papierfabrik Sacrau bei Hunsfeld) és kilóját mintegy 85 fillérért árusítja el. Tájékoztatásul megemlítem, hogy egy ötkilós cellulose-csomag, többféle színű és minőségű lemezekben Budapestre szállítva, minden költséggel együtt, 5. K. 09 f. került és egy egész nagy hatalmas csomagot képezett, Kísérlettételre úgy virág- mint gyümölesszállítóknak ajánljuk azt.

Szerkesztői üzenetek.

M. F. Nagyléta. Immunis homok nem való rózsáknak; csak úgy mehetott a rózsza, ha agyagos földdel jól meghordják a területet.

M. J. Nagydorog. A *Mirkovacs* csakugyan igen bőven termő és későn érő szőlőfajta; a bora természetesen gyenge, mint az ilyen fajtáké szokott. Aján-

Ujdonság. Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 korona. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK JÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyárban

SZEPES-MINDSZENTEN Szepes-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

Eladó vadcsemeték. Keserümandula 1000 drb 40 kor. Myrabolán szilva (Marianna) 10 drb 30 kor. Vad őszibaraek (Persica vulgaris) 1000 drb 40 kor. Dunavarsányi faiskola, Pest-m. (2)

Szőlőoltványok legjobb fajtákban, kétéves gyökerűek hiányok pótlására; valamint *hegyiborok* legolesőbban kaphatók Székelynél Gyöngyösön, Urbán-templom. (3)

Szőlőoltvány-eladás 25 bor és 50 csemegezőlő-fajtából. Szőlőoltvány-árjegyzékét megkeresésre bárkinek megküldi Babós Miklós nyug. állami szőlőtelep kezelőtiszt. Egerbegy, u. p. Aranyos-Gyéres. (4)

Gyökeres párosítás Ripárián és Monticolán: Rizling, Kövidinka, Mézes és Spanyol I. oszt. 200 kor. II. oszt. 100 kor. ezre. Gyökeres Riparia és Monticola vessző, ezre I. oszt. 40 kor., sima 20 kor. Krammer Ferenc községi pénztárnoknál, Szigetvárott. (5)

Eladók 10.000 drb hazai nagszemű piros 1, 2 és 3 éves ribizke-dugványt darabonként 2, 4, és 6 fillérért. Endrédi Gábor, Kőszeg. (6)

Venni óhajtt Böny-Rétalap község (Győr-m.) 120 drb Sophora japonicát, 10 drb hársat, 10 drb Koelreuteria paniculatát. Törzsmagasság 180 cm. Ajánlatok az előjárásához küldendők. (7)

P.-Sz.-Koszmái kertészetben u. p. Berettyó-ujfalu mindennemű gyógynövények, ültetésre tiz métermázsa **Facelia centifolia** mag friss csiraképes, kilónként 2 koronáért. 500 hekt. ó és új elsőrendű érmelléki bor, ó és új törköly, szilvórium és seprópálinka eladó. Kerestetik továbbá 20—25.000 drb II. oszt. fajtiszta Rip. Portalis szőlővessző, valamint oly kereskedő, ki nagymennyiségben termelt zöldség, hagyma és káposzta terményt őszi napon áron hajlandó volna átvenni. Szíves ajánlatokat mielőbb a fenti kertészeti kezelőség kér. (8)

Stainer Gyula

cs. és kir. udvari szállító

KÖRMEND.

Kéri az érdeklődő vevőközöniséget, hogy a tavaszi erdei magvak és facsemeték beszerzésénél **m a g y a r** iparvállalatát, mely évről-évre nagyobbítva és tökéletesítve lesz, pártfogolni sziveskedjék.

Magyar ipar és termelés.

Mindennemű bel- és külföldi fenyőmagvak	
a legnagyobb csiraképeség szavatolása mellett.	
Kocsányos- cser- vöröstölgy- és bükk- makk	
szakszerűen áttelelt minőségben!	
Lombfamagvak	} utolsó
Gyümölcsmagvak	} termés!
Fűmagvak	} megbízható
Fűmagkeverékek	} minőségben.
Tűlevelű csemeték	
Lombfa	} dus
Gyümölcsvadcsemeték	} növényzettel
Élősövények	}
Fajburgonyák	
kísérleti ezélokra és vetésre.	

Gleditschia és akácesemete ezre 7 és 5 korona, Riparia portalis ezre 12 és 8 korona, szavatolt csiraképes idei gleditschia-mag kilója 70 fillér. Faiskola, Basahid—Topolya. (10)

Bor, valódi „balatonmelléki“ asztali fehér, hektoliterenként 40, muskatály 60 koronáért kapható Teleki János szőlőgazdaságában, Balaton-Henyén. (11)

Forster Géza kertészetében **Ujvidéken** kiváló törpe pyramis- és füzérfák kaphatók: *Körték*: Erdei-, Hardy, Társulati esperes, Monchallard, Vilmos, Liegel, Jozefina, Clapp kedveitje, Mérode esperes, Le Lectier, Diel, Lepin jegyző. *Almák*: meráni téli fehér kálvilból bokor és pyramis (doucin-alanyon), továbbá (paradiesom alanyon) Téli aranypármén, Parker pepin füzérfák. *Cseresznyék*: Boppárdi, Will-féle, Marki, d'Ammonay, Mathere, májusi kiváló korai fajták és Glocker óriás. *Germerdorfi óriás*. *Meggy*: Hortensia, Guben disze, Körösi. Magastörzsűek és pyramisfák drbja 60—70 fillér. Százanként 10% engedmény. Csomagolás önköltségen. (12)

Eladó hazai sima szőlővesszők. Szlankamenka, fehér és külön piros Chasselas croquant, Kövidinka, Olaszrizling, Mézes, Oporto és Budai kadarka. Fajtánként 40.000. Ára ezrenként 5 korona. **Varga Károly** termelőnél **Zalaszentgróton**. (13)